

Dosarul nr. 2ra-149/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: I. Țonov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Buhnaci, V. Sîrbu, A. Malfi)

ÎNCHEIERE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” în interesele Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/365 COOP împotriva Reghinei Bogatîreț, intervenient accesoriu Întreprinderea Municipală „Infocom” cu privire la încasarea datoriei pentru consumul energiei termice și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Bogatîreț Reghina, s-a casat integral hotărârea din 25 noiembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a ț ă:

La 06 februarie 2019 SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365 COOP a depus cerere de chemare în judecată împotriva Reghinei Bogatîreț, intervenient accesoriu ÎM „Infocom” cu privire la încasarea datoriei pentru consumul energiei termice și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în baza contractului de livrare a energiei termice în apă caldă nr. 5145 din 19 octombrie 2004 încheiat între SA „Termoelectrica” (până la redenumire SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” succesorul în drepturi al SA „Termocom”) și APLP nr. 54/365 COOP, ultima și-a asumat obligația să achite lunar plata pentru utilizarea energiei termice furnizate.

Din cauza neonorării obligațiilor de plată, la data de 02 ianuarie 2019 datoria APLP nr. 54/365 COOP, la consumul de energie termică, a constituit suma de 3.095.045,98 de lei.

În pofida datoriei acumulate la consumul de energie termică, APLP nr. 54/365 COOP în continuare a prestat servicii de gospodărie comunală, inclusiv alimentarea cu

energie termică, la toți locatarii blocurilor locative gestionate, care au beneficiat nemijlocit de serviciul prestat și au avut obligația să achite în termen contravaloarea acestuia conform facturilor lunare primite.

A susținut reclamanta că în cazul neachitării de către proprietarii/chiriașii/locatarii apartamentelor/încăperilor locuibile și nelocuibile ai blocului locativ gestionat a datoriilor la serviciile locativ-comunale, inclusiv la alimentarea cu energie termică, APLP nr. 54/365 COOP urma să-i acționeze pe consumatori în judecată pentru încasarea datoriei întru stingerea creanței avute față de SA „Termoelectrica” din contul achitărilor efectuate de către subconsumatorii datornici.

Cu toate acestea, APLP nr. 54/365 COOP nu a acționat în judecată consumatorii restanți, inclusiv pe pârâta Reghina Bogatîreț pentru încasarea din contul ultimei a datoriei la consumul energiei termice în sumă totală de 62.797,20 de lei, acumulată pentru perioada până în luna decembrie 2018, în mare parte din cauza lipsei mijloacelor financiare pentru achitarea taxei de stat și altor cheltuieli de judecată.

În consecință, APLP nr. 54/365 COOP a omis exercitarea drepturilor sale pe cale judiciară, fapt ce a pus-o în imposibilitate să stingă creanțele pe care le are față de SA „Termoelectrica”.

Pentru a evita ca la scadență debitorul să nu intre în insolvabilitate, legislația în vigoare acordă creditorului anumite mijloace de conservare a patrimoniului debitorului, care constau în preîntâmpinarea pierderii unui drept subiectiv din patrimoniul debitorului. Una din astfel de măsuri este acțiunea oblică, care în esență are ca scop conservarea patrimoniului sau a unei părți din patrimoniul debitorului.

În conformitate cu art. 73 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazurile prevăzute de lege, autoritățile publice, organizațiile, persoanele fizice pot adresa în judecată acțiune (cerere) în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane, la cererea acestora, sau în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unui număr nelimitat de persoane fizice. Acțiunea în apărarea intereselor unei persoane în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă) poate fi intentată independent de existența cererii unei persoane interesate sau a reprezentantului ei legal. Organele, organizațiile, persoanele fizice care au intentat proces în apărarea intereselor unor alte persoane au drepturi și obligații procedurale de reclamant, cu excepția dreptului de a încheia tranzacție și a obligației de a achita cheltuielile de judecată.

Totodată, conform art. 598, 599 alin. (1) din Codul civil, (în vigoare în redacția legii la momentul adresării în judecată), creditorul care are un interes serios și legitim poate să ia toate măsurile pentru conservarea drepturilor sale. Creditorul a cărui creanță este certă, lichidă și exigibilă poate, în numele debitorului său, exercita drepturile și acțiunile acestuia în cazul în care debitorul, în dauna creditorului, refuză sau omite să le exercite.

A menționat reclamanta că dacă debitorul are dreptul să intenteze o acțiune în revendicare a unui bun sau pentru plata unei creanțe, dar neglijează să-și exercite dreptul, atunci pe calea acțiunii oblice o va face creditorul, în numele debitorului, deci indirect. Persoana împotriva căreia este intentată acțiunea oblică beneficiază în raport cu

creditorul de aceleași drepturi ca și în raport cu propriul său creditor, având dreptul de a opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putu opune propriului creditor.

Consideră SA „Termoelectrica” că în calitate de creditor este în drept să-și exercite dreptul de a se adresa în judecată cu acțiune în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale APLP nr. 54/365 COOP, prin acțiune oblică, întrunind toate condițiile prevăzute în art. 598-599 din Codul civil, or, are un interes legitim de a conserva creanța APLP nr. 54/365 COOP la consumul de energie termică, manifestată prin neglijarea sau refuzul de a-și exercita drepturile sale, creanța fiind una certă, lichidă și exigibilă.

În baza contului personal deschis la APLP nr. 54/365 COOP pe numele pârâtei Reghina Bogatîreț, ultima a acceptat prestarea și a beneficiat de servicii comunale în volum deplin, fără întreruperi, în conformitate cu normele și tarifele în vigoare.

A invocat reclamanta că conform informației privind situația despre achitarea serviciilor pentru consumul energiei termice, pârâta Reghina Bogatîreț, domiciliată în apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, în perioada ianuarie 2011 - până în decembrie 2018, a acumulat o datorie la plata energiei termice în mărime totală de 62.797, 20 de lei.

A susținut că conform art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 04 octombrie 2002, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sunt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator.

Potrivit art. 51 alin. (4) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, plata pentru serviciile prestate necontorizate în locuință se efectuează conform indicatorilor contoarelor instalate la bloc și se repartizează de către administrator pentru fiecare locuință necontorizată în funcție de suprafața ei totală.

Totodată, din prevederile pct. 17 și 18 alin. (2) din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, rezultă că, plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/ încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc conform contractelor, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori, gestionari sau prestatorii de servicii. Proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc achită plățile pentru serviciile prestate în luna precedentă până la data indicată în factura de plată.

Din normele legale sus-citate cert rezultă că serviciile publice de gospodărie comunală se prestează și respectiv se achită costul acestora.

Obligația consumatorilor de a achita serviciile comunale conform facturilor primite se regăsește și în textul art. 37 alin. (3) din Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015, care

imperativ stipulează că pe lângă plata pentru închirierea locuinței din fondul public de locuințe sau a locuinței proprietate privată, locatarul este obligat să efectueze plata pentru apa potabilă și evacuarea apelor uzate, încălzire, alimentarea cu energie electrică, gaze naturale, transportarea deșeurilor menajere solide și lichide, ascensor și pentru alte servicii prestate de locator sau de furnizorul de servicii comunale și necomunale, conform facturilor prezentate. La solicitarea locatarului, locatorul este obligat să prezinte bonurile de plată ce confirmă cheltuielile respective.

A indicat reclamanta că în cazul prestării serviciilor comunale de către gestionarul fondului locativ APLP nr. 54/365 COOP, prestarea serviciilor este efectuată în temeiul conturilor personale deschise pe numele pârâtei.

A reținut că în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală în lipsa contractelor încheiate cu consumatorii (proprietarii, chiriașii și locatarii apartamentelor, caselor individuale de locuit, încăperilor locative în cămine și încăperilor nelocative), aceștia din urmă sunt obligați să achite contravaloarea serviciilor prestate conform facturilor primite.

Concluzia respectivă rezultă și din prevederile art. 25 alin. (5) din Legea nr. 1402 din 24 octombrie 2002, care reglementează că, agenții economici care furnizează/prestează servicii de gospodărie comunală fără contracte cu consumatorii, în caz de neachitare a sumelor datorate, pot acționa conform prevederilor alin. (2)–(4).

La rândul său dispozițiile alin. (2) – (4) ale art. 25 din Legea enunțată supra, prevăd că acțiunile ce pot fi întreprinse de către operator în privința consumatorilor, care nu achită serviciile prestate, inclusiv acționarea acestora în judecată.

Prin urmare, în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, indiferent de faptul dacă a fost sau nu încheiat contract în acest sens, consumatorii urmează să achite serviciile prestate. Or, lipsa unui contract scris, nu scutește consumatorul de obligația de a achita serviciul prestat.

Totodată, conform art. 512 alin. (1) și art. 572 alin. (2) din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la modificările din 01 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Consideră SA „Termoelectrica” că prin prisma dispozițiilor legale enunțate, obligațiunea de achitare a costului serviciilor prestate de energie termică urmează a fi pusă în sarcina proprietarului/locatarului apartamentului la locul de consum Reghina Bogatîreț, care a neglijat obligațiile de plată, în pofida faptului că a fost înștiințată prin intermediul facturilor de plată despre riscul de a fi acționată în judecată în cazul neachitării plăților restante.

Până la momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată, pârâta Reghina Bogatîreț nu au întreprins nicio acțiune privind stingerea datoriei pentru energia termică.

Conform art. 601 din Codul civil, toate bunurile obținute în baza acțiunii oblice intră în patrimoniul debitorului și beneficiază tuturor creditorilor acestuia.

În contextul expus, SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365 COOP a solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul Reghinei Bogatîreț în beneficiul APLP nr. 54/365 COOP sumei de 62.797,20 de lei cu titlu de datorie pentru consumul energiei termice, acumulată pentru perioada până în luna decembrie 2018, pentru apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, precum și a sumei de 1.883,92 de lei taxa de stat achitată la depunerea acțiunii.

Prin hotărârea din 25 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365 COOP a fost admisă integral. S-a încasat din contul Reghinei Bogatîreț în beneficiul APLP nr. 54/365 COOP suma de 62.797,20 de lei cu titlu de datorie pentru consumul energiei termice acumulată până în luna decembrie 2018 pentru apartamentul nr. XXXXX, amplasat pe str. XXXXX. S-a încasat din contul Reghinei Bogatîreț în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 1.883,92 de lei taxa de stat.

Prima instanță a motivat soluția prin faptul că prin contractul de livrare a energiei termice în apă caldă nr. 5145 din 19 octombrie 2004 încheiat între SA „Termocom”, al cărui succesor în drepturi este SA „Termoelectrica”, și APLP nr. 54/365, ultima și-a asumat obligația de a achita lunar plata pentru utilizarea energiei termice furnizate.

Potrivit pct. 1.1 din contractul de furnizare a energiei termice, obiectul contractului este furnizarea energiei termice în apă caldă de către Furnizor, la hotarul de delimitare a apartenenței de balanță pentru: încălzire, prepararea apei calde menajere, necesități tehnologice, ventilare.

Condițiile de plată stipulate în pct. 4 din contractual indicat, prevăd obligația consumatorului de plată a energiei termice pentru apa de rețea utilizată pentru umplerea rețelelor termice și sistemelor consumatoare de căldură, precum și pentru scurgerea neproductivă în rețelele proprii. Furnizorul înaintează consumatorului conturile de plată pentru energia termică pentru luna calendaristică cu divizarea pe tipuri de consum și indicarea sumei datoriei pentru energia termică consumată. În cazul încălcării termenelor de plată Consumatorul achită o penalitate în mărimea prevăzută de legislația în vigoare. În cazul neachitării la timp a datoriei pentru energia termică consumată, Furnizorul, în urma încasării plății de la consumator achită, în primul rând, penalitatea și sumele datoriilor cu termenul depășit.

Potrivit extrasului din fișa locuinței nr. 901281, locatarul apartamentului nr. XXXXX din str. XXXXX, care este consumatorul final al serviciilor comunale și necomunale pentru acest imobil, este pârâta Bogatîreț Reghina.

Conform informației despre achitarea serviciilor locativ-comunale, locatarul Bogatîreț Reghina domiciliată în ap. XXXXX, din str. XXXXX, pentru perioada ianuarie 2011 - iulie 2017, a acumulat o datorie la consumul energiei termice (încălzire) în sumă de 53.454,38 de lei, iar pentru perioada iunie 2017 - decembrie 2018 datoria pârâtei a constituit suma de 62.797,20 de lei.

A notat prima instanță că reieșind din prevederile art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002, persoanele fizice și juridice, care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală, sunt

obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator.

În contextul enunțat, prima instanță a concluzionat că pârâta Bogatîreț Reghina nu și-a executat obligația de plată a serviciilor de energie termică, fapt ce denotă temeinicia cerinței SA „Termoelectrica” privind încasarea datoriei în mărime de 62.797,20 de lei în beneficiul gestionarului blocului locativ APLP nr. 54/365, acumulată până în luna decembrie 2018, pentru apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX.

Totodată, în conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prima instanță a considerat întemeiată pretenția SA „Termoelectrica” privind încasarea din contul Reghinei Bogatîreț a cheltuielilor de judecată compusă din taxa de stat în mărime de 1.883,92 de lei achitată la depunerea acțiunii în judecată.

La 24 decembrie 2019 Bogatîreț Reghina a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 08 iulie 2020 a fost prezentat apelul motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 25 noiembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin decizia din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Reghina Bogatîreț. S-a casat integral hotărârea din 25 noiembrie 2019 și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii depuse de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365 COOP. S-a încasat din contul Reghinei Bogatîreț în beneficiul APLP nr. 54/365 suma de 16.856,01 lei cu titlu de datorie pentru serviciile de livrare a energiei termice pentru perioada februarie 2016 – decembrie 2018. În rest, acțiunea depusă de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365 COOP a fost respinsă ca fiind tardivă. S-a încasat din contul Reghinei Bogatîreț în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 505,68 de lei taxa de stat.

Instanța de apel a motivat soluția prin faptul că apelanta Bogatîreț Reghina a invocat în cererea de apel scurgerea termenului de prescripție de 3 ani, în interiorul căruia persoana poate să-și apere drepturile sale, iar SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365, nu a prezentat careva probe concludente prin care să fie motivată depășirea acestui termen.

Din considerentele menționate instanța de apel a considerat necesar casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi, cu aplicarea termenului de prescripție.

Totodată, a notat instanța de apel că potrivit actelor cauzei SA „Termoelectrica” s-a adresat cu acțiune oblică în interesele APLP nr. 54/365 la data de 06 februarie 2019, solicitând încasarea datoriei pentru consumul energiei termice în sumă de 62.797,20 de lei, acumulată pentru o perioadă care datează anterior lunii ianuarie 2011 și se finalizează cu decembrie 2018.

În contextul enunțat, instanța de apel a concluzionat că termenul de prescripție urmează a fi aplicat pentru pretențiile de până la depunerea acțiunii, or, din cumulul circumstanțelor de fapt și normelor de drept aplicabile cazului dat, datoria care urmează a fi încasată de la Bogatîreț Reghina pentru prestarea serviciilor de livrare a energiei termice constituie 16.856,01 lei, ce reprezintă datoria pentru perioada februarie 2016 –

decembrie 2018, conform calculului datoriilor din acțiune ce se finalizează cu luna decembrie 2018.

Cu referire la argumentele apelantei Bogatîreț Reghina precum că nu cunoaște care este suma reală a datoriei pretinse, instanța de apel a menționat că datoria este reflectată în calculul prezentat de SA „Termoelectrica”, or, alte probe care ar combate aceste calcule, nu au fost prezentate la materialele cauzei.

Concomitent, prin prisma prevederilor art. 94 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a considerat necesar de a încasa din contul Bogatîreț Reghina în beneficiul SA „Termoelectrica”, proporțional pretențiilor admise, cheltuielile de judecată în mărime de 505,68 de lei ce constituie taxa de stat achitată în prima instanță.

Instanța de apel a considerat declarative argumentele invocate de apelanta Bogatîreț Reghina cu referire la intenția „blocată” de a se debransa de la rețeaua de energie termică a locului de consum din motivul nerespectării de către furnizorul de energie termică a condițiilor necesare la compartimentul rețele ingineresti, precum și că calculul consumului energiei termice s-a efectuat cu încălcări. Or, din materialele cauzei cert rezultă că Bogatîreț Reghina a sesizat organele competente în perioada 2008-2009, iar neprimind careva răspuns, nu a intentat careva acțiune în acest sens.

Mai mult ca atât, o simplă intenție de a fi debransat locul de consum de la rețeaua de energie termică, nu poate sta la baza emiterii unei hotărâri judecătorește.

De asemenea, au fost considerate irelevante argumentele apelantei Bogatîreț Reghina precum că calculul pentru energia termică a fost efectuat pentru altă suprafață, or, apelanta nu a prezentat probe cu privire la contestarea acestor facturi.

Referitor la argumentele apelantei precum că nu are încheiat niciun contract de livrare a agentului termic cu prestatorul de servicii, instanța de apel a menționat că potrivit art. 23 alin. (3) din Legea privind privatizarea fondului de locuințe nr. 1324 din 10 martie 1993, furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală în blocurile locative cu multe apartamente se efectuează în baza contractelor încheiate între operatorii serviciilor respective și gestionarul fondului locativ (asociația de proprietari ai locuințelor privatizate ori întreprinderea la balanța sau în a cărei gestiune se află fondul locativ) sau, după caz, între operatori și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului, iar potrivit alin.(4) și (5) al aceluiași articol, proprietarii/chiriașii locuințelor achită serviciile comunale și alte servicii utilizate în conformitate cu legislația și cu actele normative în vigoare. Factura de plată pentru serviciul respectiv se emite de către gestionarul fondului locativ sau, după caz, de către operator, cu indicarea termenului de achitare a acestuia conform clauzelor contractului.

La fel, instanța de apel a remarcat că chiar în condițiile în care apelanta nu are încheiat contract de livrare a agentului termic direct cu prestatorul de servicii SA „Termoelectrica”, aceasta este obligată să achite facturile pentru serviciile prestate de aceasta prin intermediul gestionarului de bloc APLP nr. 54/365.

Cât privește argumentul apelantei precum că prestatorul de servicii niciodată nu a somat-o referitor la pretinsa datorie, instanța de apel a reținut că serviciul prestat de SA „Termoelectrica” este unul continuu, pentru care se eliberează lunar facturi de plată, în

care este indicată expres perioada de facturare și data limită la care urmează a fi achitată suma. Ca consecință, este inoportună sesizarea sistematică a consumatorului final referitor la acumularea datoriilor în fiecare lună, or, perioada pentru care se solicită achitarea datoriei, rămâne la disponibilitatea prestatorului de servicii, chiar și sub riscul invocării termenului de prescripție de către persoana interesată.

De asemenea, instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apelantei precum că la judecarea cauzei, în absența sa, prima instanță a privat-o de dreptul la apărare, or, prima instanță a organizat procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei desinestătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii și garantând egalitatea părților în drepturile procedurale prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți nu a fost defavorizată în raport cu cealaltă.

Totodată, instanța de apel a considerat irelevante argumentele apelantei cu privire la ilegalitatea încheierii Judecătoriei Centru din 01 octombrie 2019, prin care a fost anulată încheierea de scoatere a cererii de pe rol. Or, în conformitate cu art. 268 alin. (4) din Codul de procedură civilă, la cererea reclamantului sau a pârâtului, instanța poate anula încheierea privind scoaterea cererii de pe rol emise în temeiul art. 267 lit. f) și g), dacă aceștia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în ședință de judecată și a înștiințării instanței. Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

Deși reprezentantul SA „Termoelectrica” a întârziat la ședința de judecată fixată pentru data de 01 octombrie 2019, ora 12:30, fapt care a servit drept temei pentru scoaterea cererii de pe rol, instanța de apel a constatat că la punctul 5 din acțiunea oblică, reprezentantul SA „Termoelectrica” a solicitat ca în cazul imposibilității de a se prezenta în ședința, cauza să fie examinată în lipsa sa.

Din considerentele menționate, instanța de apel a conchis că prima instanță întemeiat și legal a anulat încheierea din 01 octombrie 2019 privind scoaterea de pe rol a acțiunii oblice depusă de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 54/365 împotriva Reghinei Bogatîreț cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 27 noiembrie 2020 SA „Termoelectrica” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în partea pretențiilor care au fost respinse ca fiind tardive, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului SA „Termoelectrica” a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial

prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Indicat recurenta că referitor la aspectele ce țin de expirarea termenului de prescripție pentru datoria la energia termică în sumă de 62.797,20 de lei, acumulată până în luna decembrie 2018, furnizorul energiei termice este în drept să indice suma respectivă în documentul de plată la secțiunea „datorii” atât timp cât curgerea termenului nu a fost contestată în procedură de judecată.

Or, conform art. 394 din Codul civil, în redacția Legii din 01 martie 2019, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

Iar, în conformitate cu art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate.

Potrivit art. 276⁴ alin. (2) din Codul de procedură civilă, dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Consideră recurenta că excepția de tardivitate invocată în cererea de apel de către intimata/pârâtă Bogatîreț Reghina nu trebuia să fie acceptată de către instanța de apel, or, reieșind din prevederile menționate, excepția de tardivitate urmează fi invocată până la încheierea dezbaterilor în fond.

În apel sau recurs, prescripția nu este îndreptățită a fi opusă. Or, dispozițiile art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, cert și imperativ, stipulează că instituția excepției de tardivitate operează anume în cadrul fazei de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, având drept scop de a elibera instanțele de judecată de un volum încărcat de lucru la o fază incipientă a procesului civil.

Altfel zis, dacă reclamantul înaintează împotriva pârâtului o acțiune în instanța de judecată, cu omiterea termenului de prescripție, iar pârâtul invocă tardivitatea acțiunii la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, instanța nu poate trece la examinarea în fond, până nu este examinată excepția ridicată și nu se expune prin încheiere asupra chestiunii date. În cazul omiterii ridicării excepției la această fază, persoana interesată este decăzută din dreptul în sensul procedural de a mai invoca tardivitatea.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 23 septembrie 2020.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa SA „Termoelectrica” la 20 octombrie 2020 (f.d. 136, vol. I), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către ultima.

Astfel, recursul declarat la 27 noiembrie 2020, este în termen.

La 14 decembrie 2020 în adresa Reghinei Bogatfîreț a fost expediată copia recursului declarat de SA „Termoelectrica”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv (f.d. 27, vol. II).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Termoelectrica” nu se

încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (*cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995*), pe când în recursul depus de SA „Termoelectrica” asemenea aspecte nu se regăsesc.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SA „Termoelectrica” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic